לכבוד 10.9.2017

האלוף דורון פיילס,

נשיא בית הדין לערעורים

<u>הנדון: המשך טיפול בבקשתי לעיון במסמכי פרשת כפר קאסם</u>

1. ראשית, לפני שאתייחס ל"עדכון הסטאטוס" של בקשתי שקיבלתי ביום חמישי האחרון (7.9.2017), חשוב לי לציין בכתב את ההתייחסות המהירה והעניינית שאני מקבל ממך וממשרדך. אומנם אני עודני צעיר, אך אני "שועל ותיק" בעבודה מול מוסדות וערכאות המדינה בבקשות לחשיפת מסמכים. לצערי, לאחר שנות מחקר בנושאים רגישים שונים (ספרי הראשון "המאבק על הפצצה" עסק בוויכוח הפוליטי סביב מדיניות הגרעין הישראלית), למדתי על בשרי שהמגמה היא להתיש את החוקר. תמצת זאת בצורה קולעת חוקר בכיר שעבד במחלקת ההיסטוריה של צה"ל: המגמה היא אי-חשיפת מסמכים וזו נעשית באמצעות התשת החוקר". בניגוד למגמה זו, הופתעתי מאוד מההתייחסות המהירה במשרדך. יתר על כן, בעוד שברוב המקומות החוקר נדרש לרדוף אחר אלו שנדרשים להחזיר לו תשובה - הצוות של משרדך תמיד זמין, תמיד עונה (ועם חיוך) ומשיב בצורה מנומסת, מכובדת והוגנת. הדבר ראוי לכל שבח אפשרי.

2. קראתי בעיון רב את תשובת התובעת הצבאית - וקשה לי לומר (לצערי) שנדהמתי. מתברר שלפני כעשרים שנה הותר עיון חלקי בדיוני הישיבות שנערכו בדלתיים סגורות במשפט, אך גם לאחר שהאלוף שיף התיר עיון חלקי בפרוטוקולים (בניגוד לדעת הצוות שטיפל בעניין), הם לא נחשפו ולא נעשה דבר מטעם מחלקת חשיפה של ארכיון צה"ל למלא את הוראותיו. למעשה, לפי סעיף 14 במכתב, הקלסר ובו הפרוטוקולים שהותרו לעיון לא נמצא בארכיון צה"ל וכיום איננו יודעים מה הותר לפרסום. אני מקווה שמדובר על חלם ולא על מדיניות - אולם אני סקפטי.

3. המסקנה במכתב שקיבלתי היא שהתביעה הראשית מבקשת עוד כשלושה חודשים בכדי לדון בבקשתי. אינני יודע מה סדר יומה של התביעה, מה העומס המוטל עליה ומה כישוריה המקצועיים בחשיפת מסמכים, אולם, הרשה לי לגולל לך בתמציתיות את האירועים מנקודת המבט שלי:

   א. אני פניתי לארכיון צה"ל בבקשה מפורטת לחשיפת חומרים הנוגעת לפרשה כבר ב-27.2.2017.

   ב. במשך חודשים ארוכים יצרתי קשר <u>שבוע אחר שבוע</u> עם הארכיון תוך דרישה לברר איפה בקשתי עומדת. נאמר לי אין ספור פעמים ש"בקשתי בטיפול" ושעליי להמתין. הבנתי שבמקביל ארכיון צה"ל פנו אליך כסמכות האחראית על חשיפת המסמכים.

   ג. לאחר שנואשתי מקצב העבודה של ארכיון צה"ל, ולאחר קבלת עצה מקולגה, פניתי ב-21.8.2017 למשרדך, הובהר לי במהרה שבקשתי בטיפול ושעליי להמתין לתשובה שתגיע עד ה-7.9.2017 - וזו אכן הגיעה.

ד. בפועל, נאמר לי במכתב שעליי להתאזר בסבלנות עוד שלושה חודשים. יתר על כן - ואת זה אני אומר מניסיוני - לאחר שהתביעה הצבאית תגבש המלצותיה ובתקווה תורה לארכיון צה"ל לחשוף את המסמכים, יהיה עליי להמתין עוד חודשים ארוכים לחשיפה הפיזית עצמה (מסיבה לא ברורה זה תמיד לוקח להם זמן רב). רוצה לומר, שנה ויותר יעברו מאז שהגשתי את הבקשה.

4. היום אנחנו נמצאים כמעט שבעה חודשים מהגשת בקשתי הראשונה. בזמן הזה פקדתי ארכיונים רבים, ביצעתי ראיונות, אספתי חומרים, הגשתי בקשות חשיפת חומרים מארכיונים אחרים (ששייכים למדינה ושלא שייכים לה) ועוד. רק מול ארכיון צה"ל אני נאלץ להמתין פרק זמן לא סביר. למעשה, הסיבה היחידה שהמחקר שלי אינו מגיע לכדי סיומו היא היארכות הטיפול בבקשתי. כמדומני אינני צריך לפרט פה על התסכול ועוגמת הנפש המלווה את מחקרי. המתנה כה ארוכה אינה סבירה.

5. מטבעי אני חשדן כלפי צוותים וועדות שמתכנסים לחשוף מסמכים לחוקרים. אולם, אין לי ברירה אלא להמתין להחלטותיהם. מכיוון שאיתרתי כבר חומר רב הנוגע לפרשה, חשוב לי לציין שלמרות שלא עיינתי בדיונים שנערכו בדלתיים סגורות, חלק מהותי מהחומר מצוי בארכיונים אחרים; לדוגמא, ברשימותיהם של עורכי-הדין שהועסקו במשפט. לכל מי שבקיא בפרשה, ברור שהסוגיות הרגישות קשורות ל"מבצע חפרפרת" שנגע לעתיד יושבי הכפריים במשולש והיה חלק אינטגרלי מהמשפט. אדגיש בשנית, חומר על כך חשוף וגלוי בארכיונים שונים.

6. אני מכיר בצורה אינטימית את הפרוטוקול הגלוי של משפט 11 החיילים ומשפטו של ישככה שדמי. הדיונים שנערכו בדלתיים סגורות אינם רבים (אני יודע בדיוק את מספרי העמודים מכיוון שדיונים אלו הוצאו מהפרוטוקול הגלוי) ואדם שיושב על קריאתם אינו נדרש ליותר ממספר שעות של קריאה. לפיכך, שלושת החודשים לטיפול בפרשה שהתובעת הצבאית דורשת נראים לי גולשים מעבר לנורמה (וכאמור, מבחינתי אני נמצא בטיפול כבר שבעה חודשים).

7. הייתי שמח לו הפרוטוקולים שהאלוף שיף חשף היו עומדים לרשותי, אולם אני מבין שלא ידוע בכלל איפה הם נמצאים. כך, שאין לי ברירה אלא להמשיך בהמתנתי המייגעת.

8. לסיום, אין לי אלא לבקש ממך לזרז את התהליך. אולי אפילו להעביר את מכתבי לצוות המטפל בבקשתי תוך ציון העובדה שחלק מהותי מהחומרים המהותיים שכרגע מצונזרים פתוחים לעיון בארכיונים אחרים.

בברכה,

אדם רז

בית ברל.